

APK voor bomen

De jeugd moet niet te vroeg, maar ook niet te laat het huis uit. En iedereen wil toch dat zijn kinderen in een goed milieu opgroeien. Dit geldt ook voor bomen. Een vakkundige boomkweker is in dit opzicht niets anders dan een boompedagoog. Bij hem kun je bomen ook een APK laten ondergaan.

TEKST: BERT CUENEN – FOTO'S: PETER VAN 'T HOF

Bomen maken net als mensen bepaalde ontwikkelingsfasen door. De nodige verzorging verandert per levensfase. De opvoeding in de jeugdfasen is belangrijk voor het latere gedrag. Op het moment dat de bomen de kwekerij verlaten, komen de bomen bij andere opvoeders die doorgaans niet de zorg kunnen verlenen die de bomen nodig hebben. Tijd, aandacht en soms inzicht zijn de beperkende factoren. Terwijl tijdig bijsturen het efficiëntste is en van vitaal belang.

Het huis uit

Wanneer jonge boompjes aangeplant worden, vergen ze veel aandacht en verzorging. In de praktijk is dit te kostbaar en tijdrovend. Veel uitval zal het gevolg zijn. Voor relatief goedkoop plantmateriaal in grote hoeveelheden zoals bosplantsoen, is dit enigszins acceptabel. Maar daar waar bomen op een markante wijze vorm en structuur moeten geven zoals op een golfbaan werkt dit niet. Zelfs maten kleiner dan 10-12 cm stamomvang vragen nog zoveel aandacht

in de vorm van begeleidingsnoei dat deze als intensieve pubers te beschouwen zijn. Vanaf de maat 10-12 tot 30-40 cm kunnen bomen beschouwd worden als jong volwassen en met weinig bijsturing kunnen zij met een gerust hart het huis uit. Tevens zijn ze dan nog niet te oud dat zij zich ontworteld zullen voelen waardoor zij relatief snel zullen aarden op hun nieuwe stek.

Goed milieu

Een goede standplaats is het halve werk.

Voedzame en voldoende goed doorwortelbare grond is een essentiële voorwaarde voor een optimale ontwikkeling. Hier moet je niet op bezuinigen. Achteraf de standplaatscondities verbeteren, is een kostbare en moeilijke zaak dat weggelegd is voor gespecialiseerde boomverzorgingsbedrijven. Harde storende lagen zijn funest. In het slechtste geval kunnen de wortels er niet doorheen groeien. Zitten deze lagen wat dieper dan treedt het effect later op. De boom lijkt eerst misschien goed te groeien maar op een gegeven moment krijgt de boom last van stress en wordt gevoelig voor ziekten, plagen en windworp. Storende lagen hebben vooral een negatief effect op de waterhuishouding in de wortelzone. Waterstagnatie kunnen slechts enkele soorten verdragen, de meeste bomen leiden eronder of leggen het loodje. De wortels en hun symbiotische schimmels hebben zuurstof nodig dat in het poriënluft van de bodem aanwezig is. Zijn deze poriën een langere periode gevuld met water dan stikken de wortels en gaan de bodemschimmels dood... einde verhaal.

Verdrogen door te veel water

Het gebeurt nog regelmatig dat bomen die in een slecht doorlatende grond staan in een nat voorjaar verzuipen. De haarwortels sterven af door verstikking en kunnen geen water meer opnemen. Bovengronds zien de bladeren er slap of verdroogd uit, zeker wanneer de natte periode gevolgd wordt door droog en warm weer. De bezorgde beheerder meent dan de bomen te moeten helpen door te bewateren met averechtse gevolgen van dien. Controleer, bijvoorbeeld met een gutsboortje de waterverzadiging van de bodem alvorens actie te ondernemen.

Niet verwennen

De eerste twee tot drie jaar moet je tijdens het groeiseizoen de bomen goed in het oog houden. Bodemanalyse kan als basis dienen voor de bemesting. In voorgaande nummers is hier reeds over geschreven. Watergebrek moet je zien te voorkomen, maar je moet de jonge bomen niet te veel verwennen. Tenslotte gaan de wortels dan actiever op zoek naar voeding en water en wordt de boom eerder zelfstandig. De bovenlaag van de boomspiegel los houden is beter

Net zoals voor auto's zou een APK voor bomen ook goed zijn.

voor de gasuitwisseling in de bodem en beperkt de verdamping van het bodemvocht. Een dunne bedekking van houtsnippers kan dit ook bewerkstelligen. Wees wel voorzichtig met hars- of looizuurrijke snippers. Deze kunnen weer negatieve effecten hebben op het bodemleven en de voedselvoorziening. De snoei is afhankelijk van de soort of selectie en de rol die de boom uiteindelijk dient te vervullen. Dit moet je vanaf het begin goed doen en bijhouden. Hierover staat meer in het decembernummer van Groen&Golf 2004.

APK

Bomen groeien ieder jaar door en worden steeds meer waard. Niet alleen in financiële zin, maar vooral vanuit het vervullen van hun functies. Om een optimale vervulling van de functies te garanderen is een 'Algemene Periodieke Keuring' noodzakelijk. De controle vindt plaats vanuit de functie en de soort. De aandachtspunten zijn afhankelijk van de levensfase. In de jeugdfase is de controle eenvoudig te combineren met de uitvoerende maatregelen, zoals snoei, het lossen of verwijderen van boombanden, verwijderen van boompalen. Het even-

tuël bestrijden van plagen zal kort op de controle kunnen plaatsvinden. Bij een oude boom ligt de nadruk meer op de gezondheid en de sterkte. Een oude boom kan steeds moeilijker de niet-levende, binnenste houtmassa beschermen tegen schimmels. Het verwijderen van dood en ziek hout, het uitlichten van de kroon vergen bij oudere bomen specifieke kennis, inzicht en vooral vaardigheden. Het signaleren van houtrot en het bepalen van de sterkte vraagt gespecialiseerde apparatuur en kennis. De noodzaak van een 'APK' kan ook vanuit een andere hoek komen. Indien er schade ontstaat door vallende takken of bomen kun je aansprakelijk gesteld worden op grond van nalatigheid van zorgplicht. De boombeheerder moet kunnen aantonen dat hij voldoende zorg, controle en onderhoud uitgevoerd heeft. Greenkeepers die een APK niet als eerste prioriteit hebben, kunnen in sommige gevallen hun bomenleverancier dit werk laten doen. De kweker is uiteindelijk de boomopvoeder bij uitstek die het belang van nazorg maar al te goed kent. 🌳

Bert Cuenen, Boomkwekerij Cuenen in Arcen, telefoon (077) 473 90 50, www.bertcuenen.nl